

Dia 1 de novembre
TOTS SANTS

Homilia predicada a Solius pel P. Maur Esteva,
abat resignat de Poblet i abat general emèrit de l'Orde Cistercenc

Kerygma de Solius

Què és el kerigma [el sermó]?

És el contingut de la predicació apostòlica, de la qual tenim el primer exemple en els cinc discursos de Sant Pere, després vénen els de Pau (Fets, 13,16-40; kerigma als Gàlates, (Gal 3,1-5); a Damasc, (Fets 9,20-21) i els dels apòstols (Fets 2,37-41).

El kerigma és la proclamació oficial i autoritzada del gran esdeveniment cristià: el Crist mort i ressuscitat està present i actiu en la història humana, per conduir-la a la seva salvació final. Déu parla històricament i no pas màgicament. Parlar màgicament seria com l'aparició del Senyor a Teresa de Jesús com l'ensenyen al «Monasterio de la Encarnación» d'Àvila, on es veu Teresa que baixa l'escala, on al primer graó hi ha el Nen Jesús que li demana:

—¿Quién eres?

—Yo soy Teresa de Jesús.

— Y Tu?

—Yo soy Jesús de Teresa.

Llavors, vaig dir al guia:

—Pues yo ésto no lo creo ni loco. Dios no habla mágicamente sino a través de los signos de los tiempos históricos.

Cal notar que el kerigma continua sempre al llarg dels segles, sota l'alenada de l'Esperit Sant, per testimoniar el fet constant i progressiu de la salvació en Crist, proclamat ininterrompudament per l'Església en l'exercici del seu ministeri. També és fa a Solius i vostès, fidels dels encontorns, en són els receptors.

Jo crec que Déu parla per medi dels signes dels temps històrics y no pas màgicament.

També cal observar, que el kerigma dels apòstols, com —per la resta— el de l'Església que camina en els segles, acaba amb una explícita invitació al penediment dels pecats i a la conversió, per tal d'obtenir el perdó i la salvació.

El Kerigma dels apòstols (Fets 2,37-41); l'esquema més antic dels kerigma el trobem a 1Cor 15,3-5 (entre el 50-52 després de Crist, passats vint anys de la mort del Senyor!).

«Primer de tot us vaig transmetre el mateix ensenyament que jo havia rebut: Crist morí pels nostres pecats, com deien ja les escriptures, i fou sepultat: ressuscità el tercer dia, com deien les Escripures, i s'aparegué a Quefes, i als Dotze. Després es va aparèixer a més de cinc-cents germans a la vegada, la majoria dels quals encara viuen, però alguns ja són morts». Després d'escoltar el discurs de Pere (Fets 2,11-41 la predicació del apòstols) s'aplegaren i es batejaren prop de tres mil persones. El sermó de Pere és ben curt. A vosaltres, els monjos us han ensenyat moltes més coses. En sabeu moltes més de les que no sabien Lleó XIII, Pius XII, Joan XXIII. Ells no conegueren el Concili Vaticà II amb els seus decrets, declaracions i constitucions *Gaudium et spes*, *Sacrosanctum Concilium*, *Lumen gentium*, *Perfectae caritatis*, (de *Statibus perfectionis*) que, cinquanta anys després del Concili, hem de tornar llegir, perquè el seu llenguatge ja no es del nostre tems, l'hem aprofundit més, per exemple: «En l'església hi ha uns instituts que hom ha anomenat estat de perfecció i els qui hi pertanyen s'obliguen a fer quelcom més del què està manat, (consells i preceptes), però els qui en formen part, finalment, han de confessar que l'«estat de perfecció» revela dramàticament la perpètua imperfecció de l'home, que està sempre al començament» (J. Ratzinger, *Introducció al cristianisme*, Ed.

Sígueme, 1970 pp. 222-223). Com a RB, 73, on sant Benet diu que ha escrit una regla per a principiants, per a aquells que estan sempre al començament, que són novicis perpetus.

Després d'aquesta notícia, aquesta predicació de Pere, tres mil persones s'aplegaren i es batejarem; potser era afegida per Pau al kerigma de Damasc —la paraula culta que es va posar de moda fa uns anys—, i ens indica quins van ser els primers passos de l'Església: molt abans de la conversió de l'apòstol, Crist ressuscitat s'havia aparegut a un grup de més de cinc-centes persones que estaven reunides a la vegada i es consideraven germans. Es tracta, probablement, de tots aquells qui, vinguts dels diversos indrets on Jesús havia predicat, formaven l'Església de Jerusalem.

A partir d'aquí es podria passar a l'època post apostòlica, a la patristica, a l'alta Edat Mitjana, a l'escolàstica, fins arribar al Vaticà II (brúixola del Papes Joan Pau II i Benet XVI com ells han confessat) que són formes epocals de presentar, desenvolupat i aprofundit, el Kerigma de Pere i de Pau, aprofundiment provocat també per haver de fer front a les heretgies, que no eren altra cosa que el fruit de l'esforç humà per comprendre la persona de Crist, accentuant-ne la divinitat i disminuint-ne la humanitat o bé el revés, i també altres aspectes. D'aquest esforç se n'ha dit *intellectus fidei*, *credo ut intelligam*, *fides quaerens intellectum* o simplement *teologia*. Josep Ratzinger ens donà amb a la seva Introducció al Cristianisme un seu primer kerigma que ara ha estat presentat d'altra manera, més adient als nostre temps, amb la seva *Cristologia*, Jesús de Natzaret, «un home amb els altres i per als altres», i continua en totes les seves homilies, al·locucions, encíclics, és a dir, en tot el seu Magisteri, que ja podem anomenar Kerigma de Benet XVI. Si podem parlar de Kerigma de Damasc, després esperàvem el Kerigma de Sao Paulo o sigui, tot el que el Papa digué al Brasil i a qualsevol lloc on vagi, com darrerament al Líban i en cada viatge que fa.

L'Església que camina en el segle també sou vosaltres, clients de Solius, que feu camí juntament amb els monjos i veniu per créixer plegats amb ells, pregant amb la mateixa paraula de Déu, l'ofici diví, els salms, que és el llibre de la Bíblia que més llegeixen els monjos; és el seu llibre de pregària, i també el vostre, perquè «nosaltres no sabem com ho hem de fer per a pregar com cal i per això l'Esperit, que ve en ajut nostre», com posaren els liturgistes en el Missal per la introducció al Pare nostre, ens fa pregar amb la mateixa paraula de Déu.

Avui, dia de Tots Sants, el Pare Prior m'ha demanat que el Kerigma de Solius el faci jo i cal dir, d'entrada, que Solius no són solament els monjos, sinó que també hem de comptar-hi els qui us hi aplegueu per escoltar la Paraula de Déu comentada pels monjos, per celebrar el sopar del Senyor i participar a l'hora de vespres, o en altres moments per a pregar amb els monjos, tal com recomana la *Sacrosanctum Concilium*, la Constitució del Concili Vaticà II sobre la Litúrgia, que també hi participin els fidels. Justament aquest any en fa cinquanta que s'inaugurà el Concili Vaticà II i la constitució sobre la Litúrgia és el primer document que va aprovar.

Els representants de la teologia monàstica eren i són els monjos, generalment Abats, dotats de saviesa del cor —aquella que entre les moltes ocupacions, preocupacions, tristeses i joies, ens ensenya conèixer Déu, els homes i un xic a nosaltres mateixos—; dotats també de fervor evangèlic, homes dedicats essencialment a suscitar i a alimentar el desig amorós de Déu en ells mateixos i en els altres.

En els monestirs del segle XII, el mètode teològic estava vinculat principalment a la explicació de la Sagrada Escripura, de la sacra pàgina, per expressar-nos com deien els autors d'aquest període. Es practicava, doncs, especialment la teologia bíblica. Tots els monjos escoltaven i llegien devotament les Sagrades Escripures, i una de les seves principals ocupacions consistia en la *lectio divina*, és a dir, en la lectura orant de la Bíblia. Par a ells, i per tots vostès fidels de Solius també, la simple lectura del text sagrat no era, ni és, suficient per a percebre el seu sentit profund, la seva unitat interior i el missatge transcendent. Per tant, era, i és, necessari practicar una "lectura espiritual"

duta a terme amb docilitat a l'Esperit Sant. En l'Escola dels Pares —període de la història que va des de la mort dels apòstols fins a Sant Bernat, anomenat el darrer dels Pares de l'Església—, la Bíblia venia interpretada així al·legòricament, para descobrir en cada pàgina, tant del Vell como del Nou Testament, allò que diu de Crist i de la seva obra de salvació (el kerigma).

Què vol dir tot aquest llarg preàmbul del sermó en la missa de Tots Sants, a la Vall d'Aro? Sembla que avui tocaria parlar d'una immensa multitud de tota nació, raça, poble i llengua de la primera lectura; en al segona lectura se'ns diu que veurem Déu tal com ell és, i en l'evangeli «alegreu-vos i exulteu, perquè la vostra recompensa serà gran en el cels». Què vol dir aquest llarg preàmbul? Doncs que tant, els monjos com vosaltres sou creadors d'un nou monaquisme, que solament té en comú amb l'antic l'absència d'altres aspiracions que no siguin les de una vida segons el Sermó de la Muntanya (acabat d'escoltar en aquesta solemnitat), en la *Sequela Christi, Nachfolge Christi*, en el seguiment de Crist, com ens el marca també Pau en les cartes als Gàlates i als Efeis i que avui, dia de Tots Sants, és el Crist qui ho fa en l'evangeli (el Sermó de la Muntanya), i a més la Litúrgia ens fa cantar les benaurances en l'antífona després de la comunió, en les antífonas de la Litúrgia de les Hores. Ara ens detindrem un moment a reflexionar solament en el missatge que avui em dóna una de les benaurances que ens ha colpit i il·luminat.

Em sembla que, de l'onze de setembre ençà, sorpresos, per no dir astorats, davant del què veiem, llegim i sentim, l'evangeli d'avui ens obre la nostra ment per apropiari-nos aquella benaurança del text de Mateu que diu: «benaurats els perseguits per causa de la justícia», però en els dies històrics que estem vivint, si llegim allò que el Papa Joan XXIII, en una afortunada frase, ens deia, fa cinquanta anys, que calia llegir els signes dels temps històrics, la podem traduir així: benaurats els perseguits per una causa justa.

Crec que defensar la pròpia llengua, la pròpia cultura i consegüentment la pròpia nació i autoafirmar-les, amb tots els mitjans i amb voluntat de ser un estat sobirà, és una causa justa, fins i tot, si cal, essent perseguits ni que sigui patint persecució, més encara, amb persecució espiritual, dialèctica, perquè qui té la màgia de la paraula pot fer terrorisme espiritual. Si, en lloc de «perseguits a causa de la justícia», o «patir fam i set de justícia o de ser justos», llegim «per una causa justa», per una causa justa, he dit, no és pas forçar el text; em sembla que més aviat pot ser llum per als nostres passos i ajudar-nos a caminar endavant decidits i sense por. Sé que això no és el Kerigma, la catequesi de Solius, sinó la d'un passavolant com jo, però... us transmeto la meva predicació, la meva lectura personal de: perseguits per una causa justa.